

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

17. oktobar - 30. oktobar 2025. godine

Sloboda izražavanja

Pretnje i verbalni napadi na novinare

Ne smiruju se pretnje i verbalni napadi na novinare/ke. Ti napadi neretko dolaze od funkcionera vlasti, a ovakav narativ samo podstiče i ohrabruje ostale da u digitalnoj sferi prete i vređaju medijske radnike/ce. Član Gradskog odbora Socijalističke partije Srbije iz Vranja, Darko Stanojević, vređao je glavnog i odgovornog urednika „Info Vranjskih“ Mihajla Stojkovića i u primitivnim uvredama pominjao je i članove njegove porodice. Ministar za javna ulaganja Darko Glišić, optužio je medije United grupe da su inspirisali muškarca da upadne u šatore postavljene ispred Skupštine Srbije i tom prilikom rani jednog muškarca u ovom improvizovanom kampu pristalica vlasti koji od marta meseca okupira sam centar grada. Opasne izjave ministra i drugih funkcionera SNS-a direktno crtaju metu na čelo kritički nastrojenim medijima i dovode njihove zaposlene direktno u opasnost. Kada predstavnici vlasti javno i bez posledica napadaju medije očekivano je i što se pojavljuju ljudi koji smatraju da je vređanje dozvoljeno i poželjno. Pretnje nasiljem upućene su novinaru i autoru emisije „Dobar, loš, zao“ Marku Vidojkoviću, a par dana kasnije i njegovom kolegi Nenadu Kulačinu. Otac bivšeg poslanika Srpske napredne stranke, pretio je Veranu Matiću, članu Stalne radne grupe za bezbednost novinara. Na meti pretnji našao se i portal Mašina. Profesorka Fakulteta političkih nauka, Aleksandra Krstić, koja se u svom stručnom radu bavi medijima i komunikacijom, takođe je bila izložena ozbiljnim pretnjama. Novinari/ke u Srbiji godinama unazad suočavaju se sa brojnim preprekama u svom radu, ali su se napadi intenzivirali i postali sve ozbiljniji od početka masovnih studentskih i građanskih protesta protiv aktuelno režima. Reporter bez granica su od 1. novembra 2024. godine u Srbiji zabeležili najmanje 89 fizičkih napada na novinare/ke, a prema podacima ove organizacije i Nezavisnog udruženja novinara Srbije, broj napada na novinare/ke u Srbiji u 2025. godini najveći je od 2008. godine.

Pretnje, napadi, otkazi i drugi pritisci zbog aktivizma i podrške protestima

Još jedna dekanka pozvana je na saslušanje pred Prekršajnim sudom zbog prijave Prosvetne inspekcije po tvrdnji da nije organizovala nastavu tokom studentskih blokada. Reč je o dekanki Filološkog fakulteta, a podsećamo da su prethodno zbog krivičnih prijava na saslušanja pozvani rektori i prorektori Beogradskog univerziteta, kao i rektorka Univerziteta umetnosti. Represija u prosveti sprovodi se i nad nastavnicima u školama. Tri nastavnika Valjevske gimnazije dobilo je obaveštenje da im ugovori neće biti produženi. Pritiske trpe i drugi zaposleni u državnim ustanovama. Opomena pred otkaz zbog podrške protestima uručena je medicinskoj sestri iz Kovina, koja je usled posledica stresa imala ozbiljnih zdravstvenih problema. Knjižaru iz Sombora je posle 10 godina rada, inspekcija naložila da ukloni svoj štand sa ulice. Inspekcijskom progону izložen je i aktivista udruženja „Da (Ne) dišemo Duboko“ iz Užica nakon što je razotkrio kršenje zakona u radu deponije Duboko. Prethodno je radnja ovog aktiviste bila na meti vandalskog napada i oblepljena je natpisima protiv studentskih protesta. Udruženje IT Blokada, okačilo je transparent kojim pozivaju na protest 1. novembra, međutim komunalna policija je vrlo brzo uklonila transparent u još jednom proterivanju kritičkih glasova iz javnog prostora. Narocito zabrinjavajuć je napad na studente/kinje u blizini Pančeva, gde su sprovodili svoju akciju „student u svakom selu“ putem koje nastoje da razgovaraju sa građanima/kama o aktuelnim društveno-političkim temama. Studente/kinje je napao lokalni vlasnik kafića koji ih je vređao, pretio im i rušio njihove kutije i predmete.

Cenzura na Bitef-u

Odbor Beogradskog internacionalnog teatarskog festivala (Bitef) odlučio je da blokira dolazak švajcarskog reditelja Mila Raua na festival, uprkos odluci Umetničke direkcije. Smatra se da je razlog zabrane dolaska ovom švajcarskom umetniku to što je on prošle godine javno govorio protiv iskopavanja litijuma. Umetnička direkcija je nakon odluke Odbora podnela ostavke. Prekrajanje programa umetničkih, muzičkih, pozorišnih i drugih festivala, postao je manir aktuelnog režima koji ne dozvoljava ni najmanju kritiku i nastoji da je uguši u svakoj društvenoj sferi. Mešanje u kulturu i umetnosti direktan je atak na umetničke slobode i osnovna ljudska prava.

Sloboda okupljanja

Guranje sa policijom na protestu

Na protestu u Smederevu, 16. oktobra, došlo je do guranja građana/ki i policije, a dve osobe su privedene i kasnije puštene. Građani/ke su se okupili kako bi izrazili nezadovoljstvo zbog toga što se nelegalan transport gasa obavlja kroz centar grada. Priveden je koordinator Pokreta Tvrđava, a pušten je dva dana kasnije. Njemu se na teret stavljaju dela nasilničko ponašanje na javnom skupu i izazivanje opšte opasnosti, jer je navodno planirao da uz pomoć alata ukloni delove pruge. Građani/ke su želeli da ukažu na problem nepostojanja upotrebne i građevinske dozvole za prugu preko koje se obavlja transport opasnih materija, ali ih je policija u opremi za razbijanje demonstracija u tome sprečavala.

Policija zaustavila kolonu studenata/kinja iz Novog Pazara

Pripadnici MUP-a su kod Kosjerića zaustavili kolonu studenata/kinja iz Novog Pazara i tom prilikom pretresli su vozilo koje je deo pratnje kolone. Policija je u saopštenju navela da su zaplenili teleskopsku palicu i biber sprej i da će protiv vozača biti podneta prekršajna prijava. Kolona studenata/kinja iz Novog Pazara krenula je peške ka Novom Sadu pre dve nedelje. Na putu im podršku pružaju meštani gradova i sela kroz koji studenti/kinje prolaze, na taj način rušeći mit o navodnim neslaganjima između građana/ki srpske i bošnjačke nacionalne pripadnosti. Nepotrebna reakcija policije očigledan je pokušaj opstrukcije novopazarskih studenata/kinja u njihovoj misiji ujedinjavanja Srbije i podizanja pažnje javnosti pred godišnjicu pada nadstrešnice.

Legitimisani učesnici skupa podrške narodu Palestine

Na protestu podrške narodu Palestine ispred Doma omladine, policija je legitimisala učesnike/ce protesta. Građani/ke su se okupili ispred ove ustanove kako bi iskazili nezadovoljstvo zbog toga što Dom omladine organizuje kulturne manifestacije u saradnji sa ambasadam Izraela u trenutku kada je istražna komisija Ujedinjenih nacija potvrdila da je Izrael u prethodne dve godine činio genocid nad Palestincima. Dom omladine organizovanjem kulturnih manifestacija pokušava da "opere" dve godine genocida koji se sprovodi nad Palestincima, a u kojem učestvuje i Srbija slanjem oružija Izraelu. Ovo nije prvi put da se oni koji protestuju protiv genocida suočavaju sa pritiskom. Organizatori pro-palestinskih skupova su redovno izloženi policijskom maltretiranju na protestima, a na jednom skupu jedna ženska osoba napala je okupljene i pokušala da otme mikrofona od govornice. Pritisci nad anti-ratnim aktivistima odraz su anti-demokratskog trenda širom Evrope i sistemskih pokušaja da se uguši sloboda okupljanja i internacionalna solidarnost.

Prekršajna kazna zbog navodnog vređanja policajca

Prekršajni sud u Subotici kaznio je Elemera Priboja sa 50.000 dinara zbog navodnog vređanja policije na građanskom protestu koji je u julu održan na kružnom toku, u centru tog grada. Priboj negira da je vređao policajce na ovom protestu, a policija nije dostavila nikakve dokaze da im je navodna uvreda upućena. Prekršajna kazna izrečena ovom Subotičaninu, jedna je u nizu prekršajnih prijavi koje poslednjih meseci masovno stižu građanima/kama širom Srbije koji su učestvovali u protestima i blokadama.